

چهره‌ی عیسی(ع) در اسلام

[...] پس [مریم] به سوی او (عیسی) اشاره کرد؛ گفتند: «چگونه با کسی که در گهواره [و] کودک است سخن بگوییم؟» [کودک] گفت: «منم بنده‌ی خدا، به من کتاب داده و مرا پیامبر قرار داده است؛ * و هر کجا باشم مرا با برکت قرار داده، و تا زنده‌ام به نماز و زکات سفارش کرده است؛ * و مرا نسبت به مادرم نیکوکار کرده و زورگو و نافرمانم نگردانیده است؛ * و سلام بر من، روزی که زاده شدم و روزی که می‌میرم و روزی که زنده برانگیخته می‌شوم.»

(سوره مریم، آیات ۲۹-۳۳)

- حضرت عیسی(ع): چگونه پاکیزه شود جامه‌های چرکین کسی که آنها را نمی‌شوید؟ (تحف‌العقول، ص ۱۱۲۹)
- به حق بگوییم‌تان، هر که زراعتش را از علف‌های هرز پاک نکند علف‌ها زیاد شوند تا جایی که زراعتش را فرو گیرند و تباهش گردانند. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۶۷)
- آیا می‌شود از درختِ خار انگور چید؟ (تحف‌العقول، ص ۱۱۲۳)
- چگونه عیب چهره‌ی خود را ببیند کسی که در آینه ننگرد؟ (تحف‌العقول، ص ۱۱۲۹)
- به حق بگوییم‌تان، بنده هر اندازه هم بکوشد، نمی‌تواند دو خداوند را خدمت کند و لاجرم یکی از آنها را بر دیگری بر می‌گزیند. همچنین خدادوستی و دنیادوستی، درون شما جمع نتواند شد. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۱)
- دنیا را پروردگار خود قرار ندهید که شما را بنده‌ی خود می‌کند و گنج خود را نزد آن که آسیبی بدان نمی‌رساند پنهان کنید، زیرا دارنده‌ی گنج از بلایی که به آن رسد می‌ترسد، اما کسی که گنج خود را به خدا سپرده است، از آفت بر آن نمی‌ترسد.
- به حق بگوییم‌تان، همچنان که شخص بیمار خوراک خوب و لذیذ را می‌بیند ولی به علت بیماری و درد از آن غذا لذتی نمی‌برد، همچنین دنیادار با وجود عشق به مال و ثروت از عبادت لذت نمی‌برد و شیرینی آن را نمی‌چشد. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۵۶)
- وای بر شما ای دنیاپرستان! در تابش خورشید با خود چراغ حمل می‌کنید با اینکه روشنی آفتاب شما را بس است و چراغ را در تاریکی وامی‌گذارید حالی که برای آن‌اش به شما داده‌اند. همچنین شما برای کار دنیا از پرتو دانش استفاده می‌کنید با اینکه دنیا برای شما ضمانت شده، اما استفاده از روشنی علم را برای آخرت واگذاشته‌اید حالی که برای آن به شما دانش داده‌اند. می‌گویید آخرت حق است و دنیا را آماده می‌سازید و می‌گویید مرگ حق است و از آن می‌گریزید و می‌گویید خداوند می‌شنود و می‌بیند و خوف آن ندارید که گناهان شما را در نظر گیرد. پس چگونه کسی که از شما [ادعای ایمان را] بشنود باور کند؟ و آن کس که ندانسته دروغ گوید معذرت‌تر است از آن که دانسته دروغ گوید، هر چند هیچ عذری برای هیچ دروغی پذیرفته نیست. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۹)
- امام رضا(ع): «حضرت عیسی(ع) به حواریون فرمود: آن زمان که دین‌تان در امان است، بر دنیای از دست رفته‌تان افسوس مخورید؛ همان گونه که دنیادوستان وقتی دنیایشان در امان باشد بر دین از دست رفته‌شان افسوس نمی‌خورند.»
- چگونه می‌پندارید دوستان خدایید، حال آن که از مرگ می‌گریزید و به دنیا چسبیده‌اید؟ (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۸)

- وای بر شما ای دنیاپرستان، مگر نه این است که به واسطه علم و معرفت، بر خلاقیت برتری داده شدید، اما شما آن را به دورافکندید و به کارش نبستید و به دنیا روی آوردید و از این رو دنیادوستانه قضاوت می‌کنید و برای دنیا آماده می‌شوید و آن را بر می‌گزینید و آباد می‌کنید؟ (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۶۰)
- شما هرگز به آن چه خواهید نرسید، مگر با ترک هوس‌های خود و به آن چه آرزو دارید دست نیابید، مگر با شکیبایی بر آن چه ناخوش دارید. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۶)
- چه سود برده آن که خود را به همه‌ی دنیا بفروشد و سپس آن چه را به بهای نفس خویش خریده، برای دیگران به ارث گذارد؟ چنین کس خود را تباه کرده است. خوشا به حال آن که نفس خویش را رها کند و آن را بر دنیا برگزید.
- چگونه دانشمند است آن که به دنیا رو کرده و بدان اهتمام دارد حالی که به سوی [خانه] آخرت رود و نزد وی آن چه برایش زیان دارد، خوش‌تر از چیزی است که سودش رساند؟
- امام صادق(ع) به نقل از رسول اکرم(ص): «حواریون به حضرت عیسی(ع) عرض کردند: ای روح خدا، با که هم‌نشین شویم؟ فرمود: با کسی که دیدنش شما را به یاد خدا اندازد و کلامش بر دانش شما بیفزاید و رفتار او شما را به آخرت ترغیب کند.»
- خود را از علمای دروغین حفظ کنید؛ آنها که پشمینه پوشند و از راه تزویر سر به زیر افکنند تا خطای خود را صواب نمایند. زیر چشمی نگاه کنند، نگاهی گرگ‌وش، و گفتارشان با کردارشان مخالف است. (تحف‌العقول، ص ۱۱۲۳)
- ای حواریون، بسا چراغی که باد آن را خاموش کرد و بسا عابدی که خودپسندی تباهش ساخت.
- از خدا شرم ندارید که هیچ یک از شما نوشیدنی خود را گوارا نداند تا آنکه از خاشاک بی‌پالایش، اما باک ندارید که مانند جنگلی از حرام را به کام فرو برید؟! (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۹)
- امام علی(ع): «حضرت عیسی(ع) فرمود: پول(دینار)، بیماری دین است و عالم، پزشک دین. پس هرگاه دیدید که پزشک خواهان بیماری شده است، به او بدگمان باشید و بدانید که او خیرخواه دیگری نیست.»
- به حق بگویم تان، هر کس ماری را ببیند که به طرف برادرش می‌رود تا او را نیش زند و برادر خود را بر حذر ندارد و مار او را بکشد نباید خودش را از شرکت در خون او مبرا بداند. همچنین هر که ببیند برادرش گناه می‌کند و او را از عاقبت آن بر حذر ندارد تا گناه او را فرا گیرد از شرکت در گناه وی بری نیست. هر کس بتواند جلو ستمگری را بگیرد و نگیرد همچون کسی است که مرتکب ظلم او شده باشد. چگونه ستمگر بهراسد با اینکه در میان شما آسوده زید و بازش ندارند و جلو او را نگیرند و دستش را کوتاه نسازند. با چنین حالی چگونه ستمگران کوتاه آیند و چگونه مغرور نگردند؟ آیا کافی است که هر فردی از شما بگوید «من خود ستم نمی‌کنم و هر که خواهد گو ستم کند و ستم ببیند» و جلو آن را نگیرد؟ اگر چنین باشد که شما می‌گویید، پس چرا وقتی در دنیا بر ستمگران کیفر و بلا می‌رسد شما نیز به همراه آنان مجازات می‌شوید در حالی که مانند آنها ستم نکرده‌اید؟ (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۵)
- وای بر شما ای بندگان بد، چگونه امید دارید که خداوند شما را از هراس روز قیامت ایمن گرداند در حالی که در کار طاعت خدا از مردم می‌ترسید و در معصیت او از آنان فرمان می‌برید و با آنان پیمان‌هایی در مخالفت پیمان خدا می‌بندید و بدان‌ها وفا می‌کنید؟ به حق بگویم تان، خداوند کسی را که بندگان را به جای او به خدایی بگیرد، از هراس آن روز ایمن نمی‌گرداند. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۶)

- ❑ امام علی(ع): «خداوند عزّ و جلّ به عیسی بن مریم وحی فرمود که به بزرگان بنی اسرائیل بگو که من دعای هیچ یک از شما و هیچ کس دیگری را که مظلّمه‌ای به گردن داشته باشد اجابت نمی‌کنم.»
- ❑ به حق بگویم تان، بدترین مردم، عالمی است که دنیایش را بر دانش خود برگزیند و دوستدار دنیا شود و در پی آن برآید و برای تحصیل آن بکوشد. گستردگی نور خورشید برای نابینایی که آن را نمی‌بیندش چه حاصل دارد؟ (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۲)
- ❑ تا زمانی که شہوات دل آدمی را از هم ندریده و طمع آلوده‌اش نساخته و خوشی و نعمت سختش نکرده باشد، ظرفی (مناسب) برای حکمت است. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۳)
- ❑ به حق بگویم تان، کشت در دشت [با خاکی نرم] می‌روید نه بر روی سنگ خارا؛ همچنین حکمت در قلب متواضع شکوفا می‌شود نه در قلب متکبر جبار. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۳)
- ❑ به حق بگویم تان: من به شما علم می‌آموزم تا دانا شوید، علمتان نمی‌آموزم که خودپسند شوید. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۶)
- ❑ عالم، شایسته‌ترین افراد برای خدمت به مردم است.
- ❑ چگونه از اهل علم باشد کسی که سخن را فرامی‌گیرد برای اینکه بازگو کند و نمی‌آموزد برای اینکه عمل کند؟
- ❑ خانه‌ی تاریک را چه سود که بر بامش چراغ افروزند و درونش وحشتناک و تاریک باشد؟! همچنین شما را چه حاصل که نور دانش در دهانهایتان باشد اما درونتان از آن تهی و بی‌بهره؟! [...] بشتابید و دل‌های سخت خویش را با حکمت نرم سازید پیش از آنکه گناهان بر آنها چیره آید و از سنگ سخت‌تر شوند. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۵۱)
- ❑ امام علی(ع): «عیسی(ع) فرمود: خوشا به حال کسی که سکوتش اندیشه، نگاهش عبرت‌آموزی و پندپذیری و خانه‌اش در خور نیازش باشد و بر گناهِش گریه کند و مردم از دست و زبان او آسوده باشند.»
- ❑ اگر یکی از شما بر برادرش گذر کرد و دید جامه‌اش از عورتش به کنار رفته است آیا بیشتر عریانش کند یا جامه بر او افکند؟ گفتند: او را می‌پوشانیم. فرمود: نه! بلکه شما او را عریان‌تر می‌کنید؛ این مثل کسی از شماست که بر عیبی از برادرش مطلع شود و آن را نپوشاند. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۵)
- ❑ به عیب‌های مردم چون خواجگان منگرید بلکه به عیب‌های ایشان چون بندگان بنگرید. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۸)
- ❑ به حق بگویم تان، ای بندگان دنیا، هریک از شما دیگری را به صرف گمان دشمن می‌دارد، ولی با وجود یقین (به بدی خویش) از خود نفرت به دل نمی‌گیرد. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۸۱)
- ❑ به حق بگویم تان، هر یک از شما چون عیب‌تان گفته شود، گرچه حقیقت داشته باشد، خشمگین شوید و چون بی‌جا ستایش‌تان کنند، شاد گردید. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۸۱)
- ❑ خداوند خطاب به عیسی(ع): «ای عیسی، از نکوکاری شادمان باش که مایه‌ی خشنودی من است و بر کار بد گریه کن که خشمم در آن است. آن که خوش نداری با تو کنند، با دیگران مکن. با تمام تلاش خود با مهرورزی به من نزدیک شو.»
- ❑ امام صادق(ع): «مسیح می‌فرمود: آن که بد خلق است، خود را شکنجه می‌کند.»

- ❑ امام صادق(ع) فرمودند: «باران عیسی(ع) به او گفتند: [...] سرآغاز خشم چیست؟ فرمود: سرآغاز آن خودبزرگبینی و برتری جویی و خوار شمردن مردم است.»
- ❑ با دشمن خویش به عدالت رفتار کنید و از آن که به شما ستم کرده است درگذرید، همچنان که دوست دارید از بدی شما درگذرند. از عفو خداوند عبرت بگیرید، آیا نبینید که خورشیدِ خداوند بر نیک و بدِ شما می‌تابد و بارانش بر صالحان و خطاکاران فرو می‌بارد؟ (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۹)
- ❑ به حق بگویم‌تان، آتش در یک خانه می‌افتد و پیوسته از خانه‌ای به خانه‌ی دیگر سرایت می‌کند تا جایی که خانه‌های بسیاری را می‌سوزاند، مگر آنکه در همان خانه‌ی نخست جلو آتش را بگیرند. بدین سان است ستمگر [...]. اگر آتش در خانه‌ی نخست چوب و تخته‌ای نمی‌یافت چیزی را نمی‌سوزاند. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۴۴)
- ❑ خداوند خطاب به عیسی(ع): «ای عیسی، به ستمکاران بنی‌اسرائیل بگو: رخسارهایتان را شسته و دل‌هایتان را آلوده کرده‌اید. آیا به کرم من مغرور شده‌اید یا بر من گستاخی می‌کنید؟ برای اهل دنیا خود را خوشبو می‌سازید در حالی که درون‌تان نزد من چون مردار گندیده‌ی بدبوست.»
- ❑ امام صادق(ع) از عیسی(ع) نقل می‌کنند که می‌فرمود: «... و با انصاف باشید و با ضعیفان و نیازمندان مهربانی کنید و به سوی خدا توبه‌ای بازگشت‌ناپذیر کنید و بندگانی نیکوکار باشید، نه جبّارانی زورگو و نه سرکشانی فرعون‌صفت که از کسی که با مرگ آن‌ها را شکست داده است سرپیچی می‌کنند...»
- ❑ به حق بگویم‌تان، هیچ بارانی بی‌اثر نمی‌شود. همچنین کرداری خداپسند نیست جز با دلی پاک. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۸۸)
- ❑ وای بر شما دنیاپرستان، گندم را پاک و پاکیزه کنید و خوب آردش کنید تا مزه آن را بفهمید و خوردنش بر شماگوارا شود، همچنین ایمان را بپالایید تا شیرینی آن را احساس کنید و به شما سود بخشد. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۵۷)
- ❑ خداوند خطاب به عیسی(ع):
«ای عیسی، به سویم آی و توبه کن که بخشیدن هیچ گناهی نزد من بزرگ نماید و من مهربان‌ترین مهربانانم.
خوشا به حالت ای فرزند مریم! باز هم خوشا به حالت اگر ادب به خداوندت را در پیش گیری؛ آن که بر تو مهربان است و از روی کرم بی‌آنکه شایسته باشی بخشش‌هایش را روزی تو کرد و در سختی‌ها به فریادت رسید.
- ❑ ای عیسی، ظاهرت را با آب شست و شوی کن و درون خود را با نیکوکاری درمان کن، زیرا که به سوی من باز می‌گردی.» خداوند خطاب به عیسی(ع): «ای عیسی، به آنچه زودگذر است و از تو جدا شود بی‌رغبت باش. از درگذشتگان چنان که باید پند گیر و بدان که تو نیز همراه با دیگران به آن‌ها خواهی پیوست.» به حق بگویم‌تان، بی‌تاب‌ترین شما در برابر بلا و گرفتاری، همان دنیا دوست‌ترین شماست و بی‌رغبت‌ترین شما به دنیا، شکیباترین شما بر بلا و گرفتاری است. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۶۸)
- ❑ خوشا به حال آن که دیده‌اش را در دلش نهد و دل به دیده ندهد. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۸)
- ❑ هر نعمتی که از عهده‌ی شکرش بر نیایی، چونان گناهی است که از آن بازخواست می‌شوی. (میزان‌الحکمه، ۲۲۰۳۲)

- به حق بگویم تان، به شرف آخرت نرسید، مگر با رها کردن آن چه دوست دارید. پس توبه را به فردا میفکنید که تا فردا یک روز و یک شب است و قضای خداوند در این شب و روز رفت و آمد می کند. (میزان الحکمه، ۲۲۰۶۱)
- عیسی(ع): چه چیز تو را باز می‌دارد از اینکه برای هراسی که نمی‌دانی کی به تو می‌رسد آماده شوی؟
- از پندهای خداوند به حضرت عیسی(ع):
ای عیسی، آماده باش که هر آنچه آمدنی است، نزدیک است. کتابم را با پاکیزگی بخوان و آواز غم‌بارت را به گوشم برسان.
ای عیسی، با دینداری و دوستی بینوایان خود را بیارای!
ای عیسی، مرا بخوان بسان خواندن غریقی اندوهناک که او را فریادرسی نیست.
ای عیسی، دلت را برای من پاکیزه دار و در تنهایی‌ها یاد مرا بسیار کن و بدان که شادمانی‌ام در این است که زمزمه‌ات، یاد من باشد و در این کار، زنده باش، نه هم‌چون مردگان.
تا توانی در نیکی‌ها مسابقه ده و همواره با حق باش، گرچه تگه‌تگه‌ات کنند و با آتش بسوزانندت. حال که مرا شناخته‌ای، انکارم مکن و از نادانان مباش.
ای عیسی، بیدار باش و از من نومید مباش!

منابع:

۱. میزان الحکمه (باب موعظه و اندرز)، محمدی ری‌شهری، ترجمه‌ی حمیدرضا شیخی، نشر دارالحدیث، چاپ پنجم، ۱۳۸۴.
۲. تحف العقول عن آل الرسول (بخش موعظه‌های عیسی^(ع))، ابن شعبه حرّانی، ترجمه احمد جنتی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل، چاپ اول، ۱۳۸۷.
۳. حکمت‌های حضرت مسیح(ع)، علیرضا زکی‌زاده رنّانی، انتشارات پرتو خورشید، چاپ اول، ۱۳۸۵.
۴. مسیحا نَفَس (اندرزهای عیسی^(ع) در سخنان اهل بیت)، حسین کشکوئی جهرمی و علیرضا سبجانی نسب، چاپخانه‌ی نهضت، چاپ اول، ۱۳۷۷. (احادیثی که منبع آن‌ها در پایان‌شان ذکر نشده است، از کتاب حاضر هستند و با کتاب حکمت‌های حضرت مسیح(ع) نیز مطابقت داده شده‌اند. هر دو کتاب، در تهیه‌ی مطالب به منابع حدیثی شناخته شده رجوع کرده‌اند.